

ΜΑΝΙΑΤΙΚΗ ΑΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΝΤ. ΡΟΥΜΑΝΕΑΣ • ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΝΙΚ. ΜΑΡΑΜΠΕΑΣ • ΤΗΛ.: 27210-77594, 6973 731473 • FAX: 27210-74345 • e-mail: info@maniatiki.gr, nmarab@otenet.gr

Κωδικός 5384

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΜΕ ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΑΧ.ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΝΕΟΧΩΡΙΟ ΔΥΤΙ-
ΚΗΣ ΜΑΝΗΣ
TK 24022

ΕΤΟΣ 26ο
ΑΡΙΘ.ΦΥΛΛΟΥ 311
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 1,50€

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΑΣΤΙΣΜΟΥ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

Παρακολουθώντας την πορεία εξέλιξης του πληθυσμού της Μάνης από τις πρώτες δεκαετίες του νεοελληνικού κράτους διαπιστώνουμε τη συνεχή αποδυνάμωσή του με μεταναστεύσεις είτε κατά κύματα, είτε με αργή ροή. Τα αίτια, γενικής ή ειδικής μορφής, έχουν αναλυθεί μέσω των πολλών και ποικιλόμορφων προσεγγίσεων που έχουν καταχωρηθεί στις στήλες της ΜΑΝΙΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ κατά τα πάνω από 25 χρόνια της έκδοσής της. Εκείνο που θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε, στο κείμενο που ακολουθεί, είναι η σύνδεση της περιφερειακής αποδυνάμωσης με τις κεντρικές πολιτικές αποφάσεις, ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τη χωροθέτηση των δημοσίων επενδύσεων. Ερέθισμα, γι' αυτή μας την επιλογή παρουσίασης ως κύριο άρθρο αυτού του φύλλου της εφημερίδας, αποτέλεσε η ενδυνάμωση των περιοχών γύρω από τη Μεγαλόπολη λόγω των επενδύσεων που δημιουργήθηκαν με κίνητρο τις γενναίες επιδοτήσεις για τη λειτουργία βιομηχανικών μονάδων από το Ταμείο Απανθρακοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επιδοτήσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις θετικές επιπτώσεις που έχουν δημιουργηθεί από την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου που συνδέει γρήγορα τις περιοχές αυτές με την πρωτεύουσα, αεροδρόμια και λιμάνια, συγκροτούν σημαντικό ανθρώπινο δυναμικό και εξασθενούν την περιφερειακή αποδυνάμωση.

Μια γενικευμένη εφαρμογή κεντρικών πολιτικών αυτού του είδους θα μπορούσε να αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για τον μετριασμό του αστισμού, τη συγκράτηση του πληθυσμού στις παραδοσιακές του εστίες, στην τοπική βελτίωση της απασχολησιμότητας αλλά και τη διατήρηση και επέκταση των τοπικών αγροτικών καλλιεργειών. Τα προαναφερθέντα ποσοτικά χαρακτηριστικά ενισχύονται ακόμα περισσότερο από τη βελτιωμένη ποιότητα ζωής στην περιφέρεια σε σχέση με εκείνη των αστικών περιοχών και ιδιαίτερα της

πρωτεύουσας. Δυστυχώς η κατανομή των κρατικών δαπανών και η επιλεκτική χρηματοδοτική υποστήριξη των ιδιωτικών επενδύσεων καθορίζεται από την κεντρική διοίκηση της χώρας. Σημαντικό κριτήριο για τις σχετικές αποφάσεις αποτελούν, εκτός από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα για τις εμποροβιομηχανικές δραστηριότητες που δημιουργούνται από την εγγύτητα με το κέντρο της πολιτικής διοίκησης και του πολυπληθούς καταναλωτικού κοινού, και πολιτικές σκοπιμότητες που συνδέονται με την αναπαραγωγή του πολιτικού συστήματος κατά τις εκλογικές διαδικασίες που προβλέπονται από το δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Όμως, η κεντρική διοίκηση έχει υποχρέωση να δώσει ουσιαστική υποστήριξη, μέσω της νομοθετικής οδού και μάλιστα στο βαθμό που επιτάσσεται από την ανώτερη νομοθετική και κανονιστική έκφραση της χώρας, το Σύνταγμα, στις περιοχές της περιφέρειας και επιτακτικότερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές. Αυτά δεν είναι προσωπικές μας απόψεις, αναγράφονται στο Σύνταγμα της χώρας και ειδικότερα στο άρθρο του 101, στην παράγραφο 1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα και στην παράγραφο 4. Ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ανάπτυξη τους. Δυστυχώς η μέχρι τώρα πολιτική πρακτική των περισσότερων κυβερνήσεων μόνο επιδειρική προσέγγιση των συνταγματικών επιταγών έχει επιδείξει. Η δημιουργία δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης και οι συνενώσεις μικρών δήμων και κοινοτήτων σε μεγαλύτερα αυτοδιοικητικά μορφώματα αποτελούν ατελή εφαρμογή των συνταγματικών προβλέψεων για αποκεντρωτική διακυβέρνηση της χώρας, αφού δεν συνοδεύονται από αντίστοιχη μεταφορά οικονομικών πόρων, μέσω αυτοτελούς είσπραξης και κατανομής σε

αναπτυξιακές δράσεις από τους αποκεντρωμένους φορείς.

Είναι δίκαιο όμως να σημειώσουμε στο σημείο αυτό ότι και το ανθρώπινο δυναμικό που εντάσσεται στις αποκεντρωμένες αυτοδιοικητικές δομές ακολουθεί τον ίδιο τρόπο διοίκησης και διαχείρισης των υποθέσεων που του έχουν εκχωρηθεί ακολουθώντας πιστά τον τρόπο που λειτουργεί η κεντρική διοίκηση. Διαμορφώνει, ή επιχειρεί να διαμορφώσει, μέσω της κατανομής των πόρων που του μεταβιβάζονται από την κεντρική διοίκηση, καταστάσεις αστισμού σε κάθε δική του περιφέρεια. Τελικό αποτέλεσμα αυτών των διαχειριστικών διαδικασιών είναι η περιθωριοποίηση των απομακρυσμένων περιοχών της κάθε περιφέρειας και ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών. Σ' αυτές εντάσσεται και η δική μας περιοχή, η Μάνη που, στην περιοχή της, ισχύουν στην εντονότερή τους μορφή όλα όσα προαναφέρθηκαν. Ο μόνος ανασχετικός παράγοντας, όλων αυτών των καταστάσεων που οδηγούν σε διαρκή υποβάθμιση του γεωγραφικού μας χώρου, μπορεί να αναζητηθεί μόνο στη συσπείρωση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής για κοινές διεκδικητικές ενέργειες. Δυστυχώς, όπως δείχνουν οι μακροχρόνιες συμπεριφορές των τοπικών μας εκπροσώπων, δεν υπάρχει διάθεση για συνεργασίες με σκοπό τις από κοινού διεκδικήσεις εκείνων των οικονομικών πόρων που δικαιούται η περιοχή από τις κρατικές κατανομές για δημόσιες επενδύσεις στη βάση σταθερών συντελεστών, όπως η έκταση, ο πληθυσμός, ο αριθμός των εκδιδόμενων οικοδομικών αδειών. Ας ελπίσουμε ότι, έστω και καθυστερημένα, αυτό θα γίνει κατανοητό και θα δημιουργηθεί το αναγκαίο συνεργατικό πλαίσιο δράσης.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΕ ΝΕΡΟ Η ΜΑΝΗ;

Μελετώντας την ιστορία του νερού στην περιοχή της Μάνης προκύπτουν αβίαστα συμπεράσματα: Υπάρχουν λίγες εκροές επιφανειακού νερού αλλά υπάρχει άφθονο νερό στο υπέδαφος. Σε παλιότερες εποχές, που οι τεχνικές γνώσεις και οι δυνατότητες ήταν περιορισμένες, οι κάτοικοι αξιοποιούσαν με κάθε τρόπο τις λίγες δυνατότητές τους για εξασφάλιση του νερού που ήταν αναγκαίο για τη ζωή τους και τις γεωργοκτηνοτροφικές ασχολίες τους: αξιοποιούσαν τις λίγες επιφανειακές πηγές, χωροθετούσαν τους οικισμούς τους σε κεκλιμένα εδάφη για να μπορούν να συγκεντρώσουν σε στέρνες το βρόχινο νερό και ανάσκαπταν κοιλάματα σε συμπαγές πώρινο έδαφος για την αποθήκευσή του.

Από τα μέσα του περασμένου αιώνα, που οι τεχνικές γνώσεις και οι εφαρμογές τους στην κατασκευή τεχνικών έργων είχαν εξελιχτεί, άρχισε ο προβληματισμός για τη δυνατότητα αξιοποίησης υδάτινων νερών εκεί που η ύπαρξή τους διαπιστωνόταν ακόμα και με απλή παρατήρηση. Η καθυστερημένη χρονικά αξιοποίηση αυτής της δυνατότητας δεν οφειλόταν, αυτή την περίοδο και στη συνέχεια, σε έλλειψη τεχνικών δυνατοτήτων αλλά στις ιδιομορφές αντιλήψεις εγωκεντρισμού που αποτελούν μόνιμο χαρακτηριστικό μας. Έκφραση αυτού του χαρακτηριστικού αποτελούσε η μέχρι τότε αυτοδιοικητική πολυδιάσπαση και η περιορισμένη διάθεση για κοινές προσπάθειες προώθησης και αποτελεσματικής υλοποίησης κοινών στόχων. Οι δύο

αυτοδιοικητικές συμπράξεις για τη δημιουργία Συνδέσμων Ύδρευσης, η μία στην ανατολική και η άλλη στη δυτική Μάνη, με ισχυρή αρχική ώθηση λόγω της ανάγκης για αποτελεσματικές ενέργειες ενίσχυσης της μέχρι τότε διατιθέμενης ποσότητας νερού, μεταβλήθηκαν στη συνέχεια σε γραφειοκρατικά μορφώματα προώθησης μικροσυμφερόντων. Για αρκετά χρόνια η κατάσταση παρέμεινε στάσιμη και αναποτελεσματική. Εκτός από τη μεταφορά του νερού στο Γύθειο και στην γύρω περιοχή του, από της πηγές της Αγίας Μαρίας της Άρνας, και, από μία πηγή του Βυρού Εξωχωρίου στην Καρδαμύλη, η υδρευτική κατάσταση στη Μάνη παρέμεινε η ίδια. Για να δοθεί μια ισχυρή ώθηση, προς την πλήρη αξιοποίηση του νερού των επιφανειακών πηγών στις δύο αυτές περιοχές, χρειάστηκε η παρέμβαση της κεντρικής διοίκησης. Στη δυτική Μάνη, με Αναγκαστικό Νόμο του 1968 συστή-

θηκε Σύνδεσμος Ύδρευσης όλων των Κοινοτήτων από τις πηγές Βυρού μέχρι τα νότια όρια του τέρως δήμου Λεύκτρου στον Άγιο Νίκωνα, ενώ το 1984 το τότε Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ ανάλαβε την υλοποίηση της μεταφοράς του νερού από τις πηγές της Αγίας Μαρίας έως τη Μέσα Μάνη και ο αγωγός έφθασε μέχρι το Γερολιμένα. Κρίσιμο ρόλο σ' αυτές τις ουσιαστικές παρεμβάσεις έπαιξε ο προσωπικός παράγοντας, στην πρώτη περίπτωση η εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία και συντονισμό από τον πρόεδρο του Συνδέσμου Παναγιώτη Βεζυρέα και υλοποίηση από τους εμπειροτέχνες Κώστα Ταβουλαρέα και Γεώργιο Πολυμενέα, αλλά και με αυθόρμητη και ουσιαστική συμμετοχή ντόπιων και στη δεύτερη περίπτωση η ισχυρή παρέμβαση του τωρινού υπουργού Ανάπτυξης Παναγιώτη Θεοδωρικάκου που τότε, ως ειδικός σύμβουλος του υπουργού Κώστα Λαλιώτη, εισηγήθηκε και συνέβαλε στην εποπτεία για την καλή εκτέλεση του έργου.

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν έχουν καταγραφεί γενικευμένου χαρακτήρα έργα εμπλουτισμού του υδρευτικού δυναμικού της Μάνης, παρότι η τουριστική ανάπτυξη των τριών τελευταίων δεκαετιών απαιτεί ολοένα και περισσότερο νερό για την κάλυψη των αναγκών.

Στη Σελίδα 7 η ολοκλήρωση του προβληματισμού και ρεπορτάζ για νέες χρηματοδοτήσεις των δύο δήμων της Μάνης για εκτέλεση έργων ύδρευσης.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ	
• Πέτρου Κανελλίδη: Περί Μάνης και Μανιατών (V), σελ.2	
ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
• Υπερσυγκέντρωση ...και στον πολιτισμό!	
• άρθρο του Παν. Ε. Νίκα	σελ.3
ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ	
• Βασίλη Δασκαλάκη: Οι ξεριζωμένοι (AV)	σελ.4
ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
• Η ζωή εξελίσσεται με την αέναη αντιπαράθεση του ατομικού με το συλλογικό	σελ.5
ΤΑ ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ	
• Μέτρα ηλεκτρονικού ελέγχου της κατάστασης γεφυρών	σελ.6
• Αναγνώστες μας για τοπικά θέματα (Ελ. Λεκάας Επαμεινώνδας Φιλιππίδης)	σελ.6
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
• Καφετέριο Ακταίων, Α. Κωστουλέα, στη Στούπα	σελ.8
KEY FEATURES IN ENGLISH.	
σελ.8	
ΜΙΚΡΑ, ΤΟΠΙΚΑ, ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ...	
σελ 9,11	
ΘΕΜΑΤΑ	
• Το μανιάτικο μοιρολόι στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά (V)	σελ.10
ΑΡΘΡΑ	
• Η πολιτική διαχείριση της μεσαίας τάξης	σελ.12
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	
σελ.11,12	